

2020-12-09

Motion: framtagande av generellt styrdokument för upphandling inom Ekerö kommun

All upphandling föregås av ett antal logiska steg fram till att upphandlingen är genomförd och då går upphandlaren in i ett skede av förvaltning - styrning, kontroll, rapportering, kvalitetsgranskning och kanske mot uppsägning av kontrakt. Start sker med planering av upphandlingen, kartläggning och specifikation av krav och innehåll, "scanning" av tänkbara leverantörer, analys av förutsättningar och fastställande av upphandlingsunderlag. Sen sker upphandling och bedömning av kandidater utifrån indikatorer viktiga för innehållet i leveransen och fastställda formella krav – s.k. utvärderingskriterier.

Genomförandet avser också kontraktsskrivning med utvald kandidat plus gärna skarpa kontraktsvillkor som reglerar relationen mellan upphandlare och leverantör. När kontraktet sedan löper går arbetet in i den nämnda förvaltningsfasen.

Starten på ett cirkulärt upphandlingsförfarande bör vara en samlad och utvecklad **strategi för upphandling** – ett styrdokument som tydliggör kommunens intentioner och avsikter med upphandlingen. Ekerö kommun saknar en sådan strategi idag.

Miljöpartiet menar att en sådan strategi behöver tas fram och som bas ha ett hållbarhetstänkande – dvs hållbar upphandling.

Med hållbar upphandling menas att upphandlande offentlig myndighet tillgodoser sitt behov av varor och tjänster på ett sätt som säkerställer den goda affären över hela livscykeln. Myndigheten ser inte bara till sig själv utan också till sin koppling till samhället i övrigt.

Upphandling ska ses som en **strategisk fråga** för myndigheten dvs Ekerö kommun behöver ta fram en försörjningsstrategi för att leverera bästa tänkbara välfärd till medborgarna.

Den hållbara upphandlingen ska fokusera på VAD som ska upphandlas med hänsyn till:

- miljö (ekologi)
- sociala faktorer
- ekonomiska faktorer som tex återanvändning/cirkulärt tänkande vad gäller materiel.

I upphandlingen gäller att skapa en lämplig (alltså bedömd) balans mellan miljö-, sociala- och ekonomi faktorer.

Hållbarhetskrav när det gäller bygg- och fastighetsupphandling finns att hämta i Upphandlingsmyndighetens kravbibliotek och kan avse tex lokaler (om- och tillbyggnad), skolor, förskolor, tillfälliga moduler, väg och anläggningar, storkök och simhall.

"Krav på schyssta arbetsrättsliga villkor ska finnas med; det avser skäliga arbetsvillkor (finns mallar hos Upphandlingsmyndigheten) – och här finns ett stort utrymme för att fastställa

villkoren lokalt. Bestämmelserna innebär att upphandlande myndigheter och enheter i vissa fall är skyldiga att ställa arbetsrättsliga villkor. Om arbetet utförs i Sverige, där svensk rätt är tillämplig, ska de arbetsrättsliga villkoren avse lön, semester och arbetstid enligt ett centralt kollektivavtal. Om arbetet utförs i andra länder, där svensk rätt inte är tillämplig, ska de arbetsrättsliga villkoren fastställas i enlighet med ILO:s kärnkonventioner. Arbetsrättsliga villkor ska ställas om en upphandling:

- minst uppgår till aktuellt tröskelvärde enligt LOU, LUF eller LUK
- inte avser upphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster
- det är behövt
- det går att fastställa arbetsrättsliga villkor.

Det är även möjligt att ställa arbetsrättsliga villkor även om det inte föreligger skyldighet att göra det i enlighet med bestämmelserna om särskilda kontraktsvillkor.”
(Upphandlingsmyndigheten)

Sociala hänsyn kan och bör skrivas in vad gäller

- lika rättigheter/möjligheter för alla medborgare, jämställdhet
- sysselsättningskrav, möjlighet till praktik och trainee platser. Sysselsättningskrav i offentlig upphandling innebär att den upphandlande organisationen ställer krav i upphandlingen på att den aktuella leverantören under kontraktstiden ska erbjuda anställning, utbildning, praktik- eller traineeplatser till personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. De som kan få jobb, praktik- eller traineeplats genom dessa krav kan till exempel vara nyanlända, ungdomar eller långtidsarbetslösa.
- social integration mellan olika grupper i samhället
- fair trade produkter, hänsyn till produktionsvillkor
- tillgänglighet för medborgare med särskilda förutsättningar/behov.

Krav på giftfri miljö och kemikaliekrav måste ställas vid all upphandling i enlighet med Kemikalieinspektionens skrift om betydelsen av att tänka och verka giftfritt.

Slutligen vill Mp peka på den avgörande betydelsen av att ta klimathänsyn. Vi pratar här om tuffa krav vad gäller energiprestanda vid upphandling av olika produkter (värmepannor, solceller, vitvaror mm), vid installationer och, effektiva och så långt möjligt fossilfria transporter, krav på att energi och bränsle tas från förnybara källor. Med dessa krav kommer Ekerö att alltmer bli en kommun som står för hållbar upphandling och hållbar utveckling (ekologi, sociala frågor och ekonomi).

Miljöpartiet yrkar på:

- att Ekerö kommun tar fram en **upphandlingsstrategi** med hänsyn tagen till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet

Björn Osberg

Ulrika Sandin

Carl Ståhle